

Naturskyddsföreningen i Österåkers synpunkter på Planprogram för Hacksta-Berga Samrådshandling, 2021-02-17

Kommentarer kring Målområden 1-4 :

Vi välkomnar mycket i planen:

- Bostäder byggs tätt och centralt där kollektivtrafiken har täta turer och är lätt tillgänglig.
- Gång- och cykeltrafiken och cykelparkering är prioriterade.
- Området kommer att ha fina gröna områden, av vilka några ska gynna den biologiska mångfalden.
- Gatorna planeras för att hålla ner hastigheten i trafiken.
- Olika åtgärder för att ”underlätta ett liv utan bil” (s.30) kommer att vidtas, såsom parkeringslösningar som gynnar effektiv markanvändning och färd med kollektivtrafik,
- Kommunen ska uppmuntra till cykel- och bilpooler (s. 29,30).
- Det ska byggas ett Mobilitetshus med de tillhörande möjligheterna till återbruk och delande (s. 30)
- Strategin för de gröna områdena är väl genomtänkt.
- Gröna entréer (s.34) uppmuntrar till besök i naturen.
- Naturpedagogik ska främjas genom skyltning och barnen ska lockas att leka i stadsparken, vilket imponerar (s. 37).
- Möjligheten för stadsodling och egna planteringar undersöks i detaljplaneskedet.
- Skolor föreslås där barnen har tillräckligt med ytor att röra sig och fina idrottslokaler .....
- Skolgårdarna kan användas av barn även efter skoldagens slut och av barnfamiljer på kvällar och helger.
- Rimliga klimatanpassningsåtgärder vidtas.

Dock finns det förstås punkter där vi gärna ser en annorlunda emfas:

Det föreslås flera bostadsrätter i de nya husen, men det som saknas i Österåker är hyresrätter till ett rimligt pris.

Planeringen ska explicit syfta till att skolorna är lätt tillgängliga via kollektivtrafiken, och där det finns möjlighet för busstrafik (s.26), ska den också finnas.

Riktlinjerna för biologisk mångfald (s.35) är imponerande och ska definitivt ingå i den framtida detalj- och genomförandeplanen. Dock kan man sakna hänsyn till ljusföroreningar. Ordet ’trygg’ används ofta och det är förstås bra och nödvändigt. Men det kan förknippas med belysning som är skadligare än vad som egentligen behövs. Den påtalade förbättringen av belysningen (s. 24 t. ex) ska ta hänsyn till både gående/cyklare och till nattaktiva arter som kan störas under sommarhalvåret. Effektbelysning och punktbelysning (s.33) måste användas sparsamt så att de inte utgör ljusförorening. Kråkbergsparken måste belysas omsorgsfullt och träden i Åkar Pelles park ska helst inte effektbelysas (s.39), åtminstone inte under sommarmånaderna. Kommunen behöver en genomtänkt plan för belysningen i olika kategorier av områden.

Vi välkomnar att de befintliga träden ska bevaras (text s 26, 54) och nya planteras. Vi vet från kommunens dokument *Ekologiska samband i Åkersberga med omnejd* att också enskilda större träd kan vara viktiga för artskyddet. Man måste förstås godta formulering på sidan 26. ”God framkomlighet längs vägen prioriteras men befintliga träd ska, så långt det är möjligt, bevaras.” (se

också s 35) men det är viktigt att detaljplanerna och byggloven verkligen är restriktiva med att tillåta trädfällning; vi har sett i andra områden att väldigt många fina träd klassificerade n2 "ska inte fällas" har fällts. Kommunen kunde ha ansträngt sig att bevara dem.

Trygghetsboende Solhälla (s.58) och Färglådans förskolebyggnad (s.44) föreslås ersättas och Klippans förskola och Kunskapskryssaren ska flyttas (s.45). Nya byggnader kan väl vara nödvändiga i de här fallen, men om kommunens miljömål ska uppnås och klimatpåverkan minimeras (62), är det alltid viktigt att resonera varför en existerande byggnad inte kan behållas och utvecklas. Det är av vikt att bevara inte bara de kulturella värden som finns i existerande byggnader (s. 54), men också de materiella.

De privata, gröna gårdar som kopplas till bostäderna kan gärna erbjuda möjlighet till småskalig odling. (se Målområde 5)

Kommentarer kring Målområde 5:

Målområdet 5 omfattar hanteringen av risker för människors hälsa och miljön. Kommunens krishantering och skyfallsutredning beskriver väl hur negativ påverkan av framtida skyfall ska minimeras i området som idag har liten infiltreringskapacitet och en del låga partier. Planprogrammet grundar sig på 5 huvudmiljömål satta 2016 - 2019 och vi vill att de nya miljömålen som ska antas juni 2021 och omfattar 7 huvudmiljömål ska gälla i detta planprogram.

Hållbara avfallslösningar, sid 67.

Vi välkomnar förslaget om att inrätta en centralt belägen mottagning för bostadsnära källsortering i området så att antalet personliga transporter till Brännbacken minimeras. Viktigt är då systemet för insamling av medborgarnas matavfall är väl genomtänkt då allt ska vara på plats den 31 december 2023 enligt regeringsbeslut 24 september 2020 (samordnas med genomförandet av EU:s krav på separat insamling av allt biologiskt avfall (mat-, trädgårds- och parkavfall).

Från och med januari 2020 höjdes materialåtervinningsmålen med upp till 20 procentenheter beroende på typ av förpackning. Detta mål är sannolikt svårt att nå så systemen för insamling måste uppdateras och kommunen måste anpassa sig till hur bestämmelserna kommer att utformas.

Att i anslutning till den lokala mottagningen inrätta en möjlighet för begagnatmarknad ser vi nästan som ett givet grepp för framtiden. Det ökar invånarnas återbrukstänk och därmed underlättar cirkulär ekonomi.

Hållbar energiförsörjning, sid 68.

Österåker ska vara en klimatsmart kommun med låga klimatutsläpp och energiförsörjningen i kommunen ska enbart komma från förnybar energi och produceras i stor utsträckning lokalt. Detta är fastslaget sedan länge i ÖP 2040 för att vi på så sätt tar vårt globala ansvar för minimering av växthusgasutsläpp. Vi räknar med att kommunens nya klimat- och energistrategin, som ska klubbas under 2021, kommer att innebära 100 procent förnybar fastighetsuppvärmning och elproduktion för drift av kommunala fastigheter. En viktig del är att energieffektivisera, så att energin används där den behövs mest. Kommunen bör satsa på solceller på samtliga fastigheter som tillhör kommunen. Alternativet är att köpa in vindkraftsproducerad el. Vi hoppas att en framtida uppdaterad kartläggning av vindkraft i kommunen ger oss närproducerad el. Det låter mycket intressant om idén kring lokal, småskalig elproduktion att anläggas i anslutning till Österåkers gymnasium, i syfte att skapa ett innovativt område kopplat till pedagogik och lärande i närheten av Åkersberga centrum.

Klimatpåverkan minimeras, klimatåtgärder vidtas och ett gott mikroklimat främjas, sid 68.

I planen konstateras tydligt att klimatförändringarna förväntas bli en av de största utmaningar som vi står inför i framtiden, vilket ställer höga krav för att klimatanpassa våra samhällen. Utvecklingen av Hacksta-Berga området är förslaget på ett sådant sätt som inte torde öka klimatpåverkan negativt. Tvärtom bidrar föreslagna gröna innegårdar, parker och vegetationer i gaturummen är att skapa kolsänkor som långsiktigt tar bort koldioxiden ur atmosfären. Vi föreslår fler metoder för

kolinbindning där tex skapandet av biokol från överflödigt växtmaterial kan användas som jordförbättringsmedel. Vi hänvisar här till KK (Klimatkommunerna)
<https://klimatkommunerna.se/kunskapsbank/sank-kolet/>

Ekosystemtjänsterna lyfts fram på ett positivt sätt och kan inte nog framhållas som livsnödvändigt för oss. Stadsodling bör ges stort utrymme med möjlighet för de boende att odla egna grönsaker, kryddor och rotsaker. Växter (blommor, buskar och träd) för pollinerare och kanske biodling för lärandet.

Kommentarer kring Genomförande:

När det gäller genomförandet vill vi att det generella grundkravet ska vara att uppfylla Sweden Green Building Councils krav på miljöbyggnad silver. Det ska specificeras i avtal till exploitören vid markanvisningar. Val av byggnadsmaterial bör i största möjliga mån väljas utifrån minskad resursförbrukning. Det bör också vara möjligt att bygga nollenergihus alternativt plusenergihus eller klassificera enligt andra certifieringar såsom Svanen, Breeam eller motsvarande såsom föreslås i planen. Mycket händer snabbt inom miljöteknikområdet så stor öppenhet och följsamhet för den senaste kraven och ”best practice” bör beaktas regelbundet då planen har en lång utbyggnadsperiod på 20-25 år. I Hållbarhetsbedömningen av planprogrammet genomförd 2021 önskar vi att faktorn ”Kretsloppssystem och miljöteknik” i värderosen ska lyftas till ännu mer mot bästa tänkbara hållbarhet genom olika åtgärder.

Maria Olausson och Philip Shaw, för styrelsen.
Åkersberga, 2021-04-20